

Špela Di Batista Borko PETDESET ODTENKOV POLJANE

Prvi dve leti raziskovanja Poljane sem bila prepričana, da ima območje dva tipa jam: čurke in Jame. Italijani bi slednjim rekli jamone, Balkanci jametine, ker pa Slovenci nimamo pripone za nekaj zelo velikega, se moram zateči k opisnim izrazom. Recimo jim jebačke jame. Čeravno ni lektorju po godu, pa si verjetno vsak jamar prav dobro predstavlja, kaj s tem mislim. Med prve spadajo na primer Ta hvadna, Gank, Frklajdunga ali Jošpekl. Druge, jebačke, so bolj znane: Grvn, Rajža, Dlvn.

Skozi čas sem v osebni mentalni palači podzemlja dvema tipoma poljanskih jam dodala še tretji tip, to je tip poključke pritepenke. Govorim seveda o 4-P in Molilnem volku. Če 4-P po počutju spominja na Evklida, začinjenega s poljansko lomljivostjo, Volk vzbudi spomine na Trubarja, z malce več dolomitne mivke, zaradi katere prideš na površje malenkost bolj usran. Pred

kratkim pa sem doživela pravcati geomorfološki šok, ki je temeljito pretresel strukturo palače. Zgodil se mi je namreč Prvi Sistem Planine Poljana.

Jure že vse od odkritja leta 2019 vztrajno promovira Prašni dol. Ko se je P. D. povezal z Mravljim dolom je sledila t. i. obsesija dolov, ki smo jo komajda zatrli. Če ga ne bi, bi se približno 4000 jamam, ki imajo v imenu besedo »jama« v zgolj nekaj letih pridružilo še vsaj 500 jam, ki bi imele v imenu besedo »dol«. Le-te je sicer težje izluščiti, saj se z dol- začne tudi dolina, a z malo klikanja pridemo do ugotovitve, da je registriranih okoli 40 dolov. Med njimi v oko padejo Medvedji doli 1 do 7, Travnji doli 1 do 13 in Vučji doli 1 do 5. Prav vse je registriral JKNM. Gre vznik dolov na Poljani pripisati Juretovi dol-enjskosti? Zanimiva hipoteza. Če na hitro ošvrknemo še Matičarske dole okoli Poljane: Prašni, Mravlji, Polžji, Kolembolin, Ledeni. Presenetljivo je kar polovica dolov speleološko pomembnih objektov. Prašni in Mravlji sta se namreč povezala v Prvi Sistem, Ledeni pa je trenutno najgloblja poljanska jama. Ali je to povezano z Juretovim nosom za jebačke jame, ali je zgolj naključje? Ah, veličastno sem odtavala in zašla v povsem druge dimenzije jamarije. Morebiti se nomenklaturi posvetim v kakšnem prihodnjem prispevku, zdaj pa se vrnem k četrtemu odtenku poljanskih jam: prašnodolskem.

Prašnodolski tip jame

Jama je podrobno opisana v Glasu podzemlja 2021, zato bom zgolj povzela najpomembnejše lastnosti, iz katerih lahko

sklepamo o jamarjevem počutju v dotičnem sistemu: 1500 metrov rovo je stlačenih v kvader velikosti 90 × 80 × 40 metrov. Vhodno brezno je nadvse zavajajoče – udobno, široko in ne pregloboko. Že takoj po pristanku pa sledi streznitev. Skozi odseke freatičnih odtokov, zgolj malce večjega premera kot domači kopalniški analog, se prebijamo do kratkotrajnih razširitev, ki so običajno a) krušljive ali b) nevarno izpostavljene. Levo, desno, levo, vsepovsod neke luknjice in špranjice, kot da bi si Jure in Garmin iskala kujavnik, v katerem se lahko v kratkem popoldanskem obisku dobro izmučita in pretepeta. Vseskozi se nam zdi, da smo tik pod površjem, kar je tudi čisto res. Pride seveda tudi »ahhh« trenutek, ko pogledamo v Prelomno dvorano. Po vseh odtenkih ozkosti je pogled v črnino nadvse blagodejen, tu skorajda pozabim na boleče komolce in odrgnjene goleni. Seveda užitek ne traja dolgo. Kmalu nas Jure obvesti, da je prehod v rove nad dvorano precej nestabilen, zato raje počakajmo. Sem ter tja ga zaslišimo iz različnih smeri, vedno nekje nad nami, v prašnodolskih nebesih. Za nekaj časa popolnoma izgubimo slušno povezavo. Ko končno spet zaznamo prijateljev glas, je le ta sumljivo našpičen. Poroča o metrih in ožinah, nato pa: »Našel sem nadaljevanje!«. Ojej, mar hočemo vedeti? Seveda hočemo, saj bo bojda rov penetriral stene kvadra in prodrl v popolnoma neznano območje. Le kakšna čudeša se skrivajo tam?

Nazaj do vhoda gremo po bližnjici. Če odštejemo ožino, ki je razširjena na milimetre natančno (torej komajda dovolj), je pot nadvse enostavna, vzame pa nam mogoče petino časa, ki smo ga rabili za Tour de Prašni dol. Na vhodu že razmišljam, da jama ni tako slaba za restiča (tj. dan počitka po globokih jamah). Vsekakor jo nadvse priporočam vsem, ki so naveličani kratkosti prvega, prostornih brezen drugega, ali časovne zahtevnosti tretjega odtenka Poljane. ■

Prašnodolski užitki.